

МУСАЛЛАМ

КАЙНАБ АЙТАДИ ИШИКНИ ФАСЛИ

ТУФИЛИШ ФАСЛИ

Буғунча қандай яшадим, қандай рангда эди бу олам. Мендан кўра ишқибоз эди Ичимдаги бегона одам.

МУХАББАТ

Лолзор устида чордона қуриб, осилиб ўлаялман Ишқинг дорига Одамлар «бахт» дея, сизинг тахтидан Мен бутқул ооз кечдим, Лавнатлаб қочдим.

Шу лятқили севадан нега?! Тилларидан томсада заҳар.

Нечун уни, севадан нега?! Сизинг саҳро қўлига Қўш мисол қарши олсан,

Шўрлар босган Тап-тақир юзми.

Нега...

Сўроларинг бас қил, Эй дўстим, Урттайверма куйган жонимни, Бу дунёда нима ҳам устун Неки берса, Муҳаббат берсин.

Сохта кун Сохта тун Қарашлар сохта Шу роли уйнашдан Бош тортар юрак Юз турли ишқоблар Чаққайиб турар Баҳосини нархлайди Никобфурӯшлар.

Кулзуга бегона ғанимлар Урнар устимдан Куломқла Жараглаб кетади овозим.

Соғук хона... Жунжикади ҳатто Қор одам. Деорлари етмиш қават муз Тишида бардошни Тишлаб яшайди Юрак шаклидаги Икки тош ҳисси.

ЭТИБ БОРМАС ЮРАГИМ САСИ

СЕН КЕЛАСАН...

«Бу оламда руҳ бадан шахрида қарибдур». Муҳаммад Ғаззолий.

Ногоҳон қалбимда умид гул очар, Ногоҳон яшайди юрагимда дард.

Ҳозир Сен келасан, фаршталлар лол, Ҳозир Сен келасан — айтмоқчи сўзим.

Ҳозир Сен келасан, борим — яғонам, Вужуд олованлар, кўзда қайноқ ёш!

Ҳозир Сен келасан, илтижо — сасим, Наҳот ўз-ўзимни қутибман — бекор.

Ўлиб тиридимми, нури — либосим? Рухим — руҳингданми, айт, Парвардигор?!

Ногоҳон қалбимда умид гул очар, Ногоҳон яшайди юрагимда дард.

РУҲНИНГ ТИЛИ

Кел, эй, ишқ ўртади жон-жаҳонимни, Рухим ўз шахрини айлади ғорат.

Куйдим, ич-ичимдан ўзингсан шаҳид, Куйдим, гуноҳдан йилмаган мурдор.

Кўрдим, бу дунёда ишқ уйи вайрон, Ҳашам кулбасида ошқлар бийрон —

Муҳаббат ва ишқдан лоф урар ҳар ён, Ушмман ошқинг, айтолмай гирён!..

Кел, эй, ишқ ўртади жон-жаҳонимни, Рухим ўз шахрини айлади ғорат.

БАҲОР КЕЛАВЕРАР...

Рутубатли онар қолайдир ортда, Қолайдир аёзли, бўронли кунлар.

Гўё сочагингдек ифори — анбар, Гўё нафасингдек — навоҳор исси.

Дардидан ранг олиб очилур зуллар, Рангидан ранг сўрар чанқан дарахт.

Гулум ЭГАМШУКУР

Кайга бормай Сенга бурилар йўлар, Битта менми ишқдан мосуво, қарахт?!
Баҳор келавера, ўтади такор, Менга айтаверар гўзал исмингни.

Пинҳона асроним бўлайди икром, Соғинаман Сени — гулдек жисмингни.

Наҳот, ҳижрон Сенга завқ берса, ё Раб! Наҳот имтиҳонинг бунчалар узоқ! Сабр косам тўлади йўлингга қараб, Бардошим — ўзимга қўйилган тузоқ!

Эгнома

Академик Матёкуб Қўшқонов таъкидлаганидек, Қудрат Ҳикмат ижоди ҳақида тасаввурга эга бўлиши истасангиз, қуйдаги манзарани кўз олдингизга келтириб кўринг.

ажаб эмас. Шахс сифатида Қудрат Ҳикмат ўзига хос ҳислатлар эгаси эди. Дангалчи ва чўртқесар, дўстларга нисбатан садоқатли, ўта шогирдларвар. Барча шеърларини ёдан ўкиб, тингловчидан ҳолис мулоҳазани кутарди.

Қудрат ҲИКМАТ

ШУ БУЛОҚДЕК КАЙНАБ ТУРСАН...

УСТОЗ ОЙБЕКНИКИДА

Қўклар пайти дарахтлар Яшнашаркан барг ёйиб, Меҳмон бўлдиқ Ойбекка: Шайхзода, мен, Бобоев.

— Кўзларинг ҳам киртайган, Лат егандек гул-гунча. Ҳали қанча йил ўтар, Сени қатта қилгунча.

Яшаётган сатрлар

ОЛМОС ЭДИ ЮРАГИ

Ўқийман, — дейди. — Уқинг, ўқинг, — дейди Ойбек биров хайратомуз.

Ийиги шеърни равон ўқийди. Ойбек шеърни диққат билан эшитди. Шеърни ўқиб бўлган, йигит адибдан ўзининг асарига ҳақида биров гап эшитгиси келарди.

Келгуси сафар эса, Қудрат Ҳикмат уюшмага кириб келганда улуг адиб қараски, уст-башанг.

Шоир бир зум ўзини бола ўрнида кўради ва саволларга лўнда жавоб беради:

Сувнинг йўли бошларан, Тоғларнинг қир учидан.

Қўклар кўклардан, Ҳазрат Алишер Навоий асарларидан сўнг «Бобурома» туркий тилда яратилган баддий, илмий наср жавоқари сифатида бугунги кунда дунёдаги юзлаб йирик фан тадқиқотчилари диққатини ўзига тортиб келмоқда.

Яна қайта келди тоғларга баҳор, Топдим йўқотганим — ушал лолани.

Юрсан, йўлларимга нурлар ёғилди, Кулсам, давраларга дурлар ёғилди.

Баноғох бошимга туниганда кулфат, Садоқатим дўстдай айладинг вафо.

Атоқли болалар шоири Қудрат Ҳикмат ҳаёт бўлганда бу йил 80 ёшга туларди

ни ўташи билан ўзга иждоқорлар шеърларидан ажралиб туради. Унинг болаларнинг ўзидай шўх, содда ва равон шеърларини ўқиган ҳар бир китобхон уни дарҳол ёдлаб олади.

Қудрат Ҳикмат ана шу тарзда Ойбекдан йўланма олган, ўзининг ўрни адабиётда эканлигини тўлаткис хис қилади.

Қудрат Ҳикмат ижодини тадқиқ қилган олимлар тўри таъкидлаганларидек, унинг шеърларидаги ўйноқлик Ислому шоирга котиблиқ қилганда юққан бўлиши мумкин, оддий воқеалардан бадиийлашди.

Нега заҳда уйддинг, Болажоним, соналак?! Иссинг тер озгина, Соғансан тер куйиб.

Аллаҳ кетолмайди тоғларни баҳор, Йўлимда учради қил-қизил лола.

Ушлат кезларимда йўқлади баҳор, Узоқ соғинтириб барг ёди лола.

Нетай, ахтиёрим берибман бекор, Ундан ҳам айрилиб тўқдим жолани.

Алдам кетолмайди тоғларни баҳор, Йўлимда учради қил-қизил лола.

Ушлат кезларимда йўқлади баҳор, Узоқ соғинтириб барг ёди лола.

Кўклар-кўклар симлардан Нур дарёси оқарми, Ё кўрнимас одамлар Келиб уни ёқарми?

Шоир бир зум ўзини бола ўрнида кўради ва саволларга лўнда жавоб беради:

Сувнинг йўли бошларан, Тоғларнинг қир учидан.

Қўклар кўклардан, Ҳазрат Алишер Навоий асарларидан сўнг «Бобурома» туркий тилда яратилган баддий, илмий наср жавоқари сифатида бугунги кунда дунёдаги юзлаб йирик фан тадқиқотчилари диққатини ўзига тортиб келмоқда.

Олмос — меннинг юрагим, Толмас меннинг юрагим.

Ким айтади шеъримда Қўлмас меннинг юрагим...

Турсунбой АДАШБӨВ

Нетай, ахтиёрим берибман бекор, Ундан ҳам айрилиб тўқдим жолани.

Алдам кетолмайди тоғларни баҳор, Йўлимда учради қил-қизил лола.

Ушлат кезларимда йўқлади баҳор, Узоқ соғинтириб барг ёди лола.

Нетай, ахтиёрим берибман бекор, Ундан ҳам айрилиб тўқдим жолани.

Алдам кетолмайди тоғларни баҳор, Йўлимда учради қил-қизил лола.

Ушлат кезларимда йўқлади баҳор, Узоқ соғинтириб барг ёди лола.

Асар су сўрасам гулб тутқаздинг, Азар нон сўрасам бердинг ҳовани.

Ризовон боқларига ўнда етказдинг, Ва қўйнимга солидинг нақш оламани.

Юрсан, йўлларимга нурлар ёғилди, Кулсам, давраларга дурлар ёғилди.

Баноғох бошимга туниганда кулфат, Садоқатим дўстдай айладинг вафо.

Алар су сўрасам гулб тутқаздинг, Азар нон сўрасам бердинг ҳовани.

Ризовон боқларига ўнда етказдинг, Ва қўйнимга солидинг нақш оламани.

Юрсан, йўлларимга нурлар ёғилди, Кулсам, давраларга дурлар ёғилди.

Баноғох бошимга туниганда кулфат, Садоқатим дўстдай айладинг вафо.

Алар су сўрасам гулб тутқаздинг, Азар нон сўрасам бердинг ҳовани.

Ризовон боқларига ўнда етказдинг, Ва қўйнимга солидинг нақш оламани.

Юрсан, йўлларимга нурлар ёғилди, Кулсам, давраларга дурлар ёғилди.

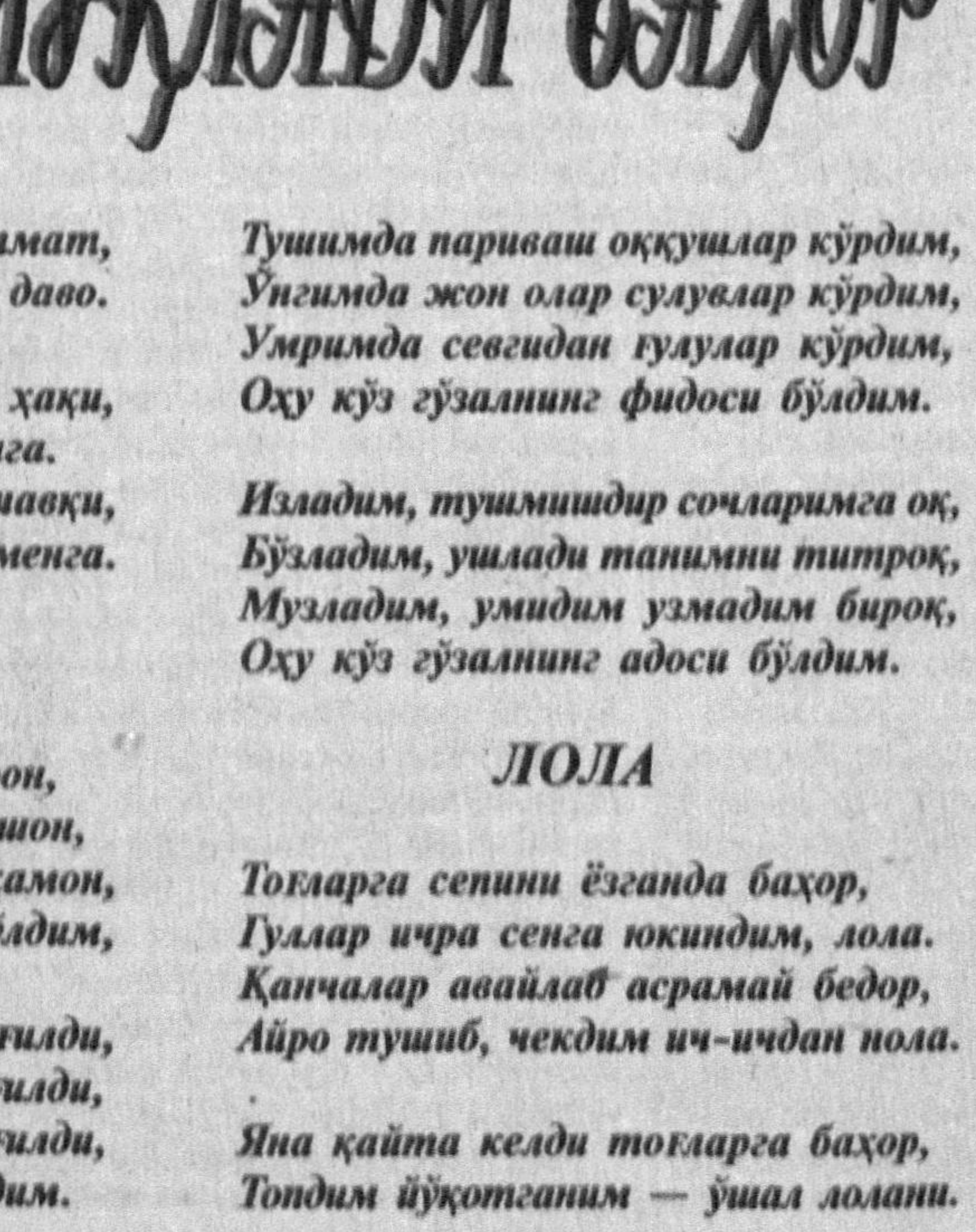
Баноғох бошимга туниганда кулфат, Садоқатим дўстдай айладинг вафо.

Алар су сўрасам гулб тутқаздинг, Азар нон сўрасам бердинг ҳовани.

Ризовон боқларига ўнда етказдинг, Ва қўйнимга солидинг нақш оламани.

Юрсан, йўлларимга нурлар ёғилди, Кулсам, давраларга дурлар ёғилди.

Баноғох бошимга туниганда кулфат, Садоқатим дўстдай айладинг вафо.

ЛОЛА

Тоғларга сепини ёзганда баҳор, Гуллар ичра сенга оқиндим, лола.

Ушлат кезларимда йўқлади баҳор, Узоқ соғинтириб барг ёди лола.

Нетай, ахтиёрим берибман бекор, Ундан ҳам айрилиб тўқдим жолани.

Алдам кетолмайди тоғларни баҳор, Йўлимда учради қил-қизил лола.

ЛАМПОЧКА

Тўлқинжоннинг нок нусха Лампочкаси бор эди. У патронга ўрияттач, Уйнинг ичи ёриди. Чегдан уни кузатиб, Уйлар бола тушмагур: Кўшининг набираси Балки бундан соҳар нур. Ундай бўлса, осмондан Тушмас юлдуз донаси. Ёлариди гириттон Кезар офтоб — онаси. Бўлмаса қандай қилиб Белампаёғ, бегургур Равшан ёнар лампочка, Туялари ҳам ёруғ юрт.

Домлий халроқ

Китобда Х.Қудратуллоев «Бобурома» маънони айрим айрим асарлари, Восифийнинг «Бадоёв ўлақов», Хондмирнинг «Ҳабоб ус-сия» китоблари билан қиёслаб, тадқиқ қилишга интилаган. Адабиётшунослигимизда ҳали «Бобурома» муаллифнинг реал ҳаётни тасвирлашдаги оқсак адабий-эстетик қарашлари ҳамда баддий тасвир маҳорати деярли тадқиқ қилинмаган. Бу долзарб мазгуда илк бор «Бобур армони» тадқиқотида киришилган. Китоб ратувлавиининг «Бобур армони» номли китобини нашрдан чиқарди. Муаллиф китобдаги сузбошида шундай таъкидлайди: «Назаримда, энди асар («Бобурома») воқеаларини кенг ва теран тақлиб қилиш асосида Бобур дунёқарашини, унинг бекис баддий оламига кириб баддий фурсати етди. Зеро, «Бобурома»да ганжинанин ҳар бир сўзи, жумласи, ибораси Заҳридин Бобур ички оламини, унинг армонли ва қувончли дамларини, секира алимлик фазилятларини ёритувчи бобоҳа донишларидир»

БОБУР АРМОНИ

